

Waterbeheer en kansen

Door vroegtijdige samenwerking met waterschap en provincie wat betreft gebiedsgerichte integratie van waterbelangen, zijn er kansen voor golfbanen om doelen te realiseren.

TEKST EN FOTO'S: PAUL VAN DIJK

De waterschappen in Nederland staan de komende jaren voor enorme opgaven. Verdrogingsbestrijding, beekherstel, verbetering van de waterkwaliteit en de realisatie van waterbergingsgebieden zijn daarin belangrijke thema's. De lokale landschapskenmerken, ingewikkelde regelgeving, inzicht in kansen voor samenwerking en integratie van belangen, klimaatverandering en de toenemende druk van Europa vormen

het speelbord en kaders voor de spelregels. Golfbanen en waterschappen hebben elkaar in dit complexe spel veel te bieden. Water, recreatie, landschap, natuur en cultuurhistorie kennen onderling een sterke samenhang. Er zijn hierbij kansen om gezamenlijke doelen te realiseren. Van groot belang daarbij is dat er al in het vroegste planstadium overleg is tussen de initiatiefnemers van golfbanen en het waterschap.

Waterbeheerders

Rond 1900 waren er zo'n drieduizend waterschappen in Nederland. Nu is dat aantal door fusies gereduceerd tot 26. De waterschappen zijn veranderd van waterkeerders naar waterbeheerders. Vanaf de 19de eeuw is vooral water gekeerd, land ingepolderd, vanaf 1970-1980 kwam langzaam het besef dat dit ten koste ging van de natuurlijke en landschappelijke kenmerken en waarden. Rampen (overstromingen in het rivierengebied van 1993 en 1995 en de diverse overstromingen vanaf 1998 door hevige regenval) vormden de motor voor nieuwe kennisontwikkeling en voor politiek en maatschappelijk draagvlak. Geholpen door het inzicht dat het klimaat verandert en door regelgeving vanuit Europa (Kaderrichtlijn Water) wordt een andere strategie gevolgd: niet vechten tegen het water, maar samen leven met het water. Nu wordt gewerkt aan herstel van het watersysteem. Bekken moeten weer meanderen, oevers worden natuurvriendelijk ingericht, water wordt meer vastgehouden, waterbergingsgebieden worden aangelegd, lage en natte gebieden worden zo mogelijk weer vernet en de waterkwaliteit wordt verbeterd.

Golfbanen en waterschappen

De belangen van golfbanen en waterschappen lijken in eerste instantie verschillend. Toch zijn er veel overeenkomsten. Zo hebben golfbanen en waterschappen voor hun doelen beide ruimte nodig. En bij het ontwerp van golfbanen worden altijd waterpartijen ingepast. Voor golfbanen heeft dit water vooral een golftechnische- en esthetische functie. De belevingswaarde van water draagt bij aan het plezier van bezoekers en is daarmee een economische basis voor de baan. Voor het waterschap moet dit water veilig en beheersbaar zijn. Daarnaast kan dit water wellicht een bijdrage leveren aan de wateropgaven. Voorts spelen aan beide zijden kansen voor financiële besparingen een rol. Naast de 'harde' wateropgaven zijn er ook overeenkomstige 'zachte' belangen. De belevingswaarden zijn al genoemd, maar ook het vergroten van lokale natuurwaarden en samenwerken aan

Adviezen en overwegingen

Adviezen aan initiatiefnemers van golfbanen

- Waterschap is potentiële partner. Het heeft wel andere doelen, maar er zijn vele gezamenlijke belangen.*
- Zoek in het vroegste planstadium samen met het waterschap naar kansen voor inpassing van wateropgaven en water-thema's.*
- Sluit aan op lokale gebiedsspecifieke en historische gebiedskenmerken en -waarden.*
- Zoek naar samenhang water, landschap, cultuurhistorie, natuur, recreatie, beleving en gebruik.*
- Wees tijdig met afspraken over kostenverdelingen en beheer en onderhoud van waterpartijen.*

Overwegingen van het waterschap

- Welke kans biedt dit voor realisatie van wateropgaven in dit gebied?*
- Past dit in bestaande beleidskaders (ruimte, natuur, water, landschap)?*
- Hoe zit het met lokale gevoeligheden (politiek, belangenverenigingen)?*
- Biedt dit kans op versnelling of vertraging in de realisatie?*
- Milieuwinst? Berekening, spuiten, drainage, slibbezinking, natschade.*
- Kostenafwegingen: grondverwerving, uitvoering, schaderegeling.*

voorlichting en educatie over water, landschap(historie) en natuur kunnen een rol spelen. Het is voor golfbanen dus interessant om het waterschap uit te dagen om de wateropgaven binnen een golfbaanontwerp te realiseren. En vice versa. Door wederzijdse belangen te combineren wordt invulling gegeven aan realisatie van maatschappelijke doelen. Daarmee wordt strategisch de haalbaarheid voor realisatie van de golfbaan vergroot. Veel wateropgaven hangen voorts samen met lokale landschapshistorische kenmerken. Een plan dat golf- en waterbelangen combineert, geeft daarmee de golfbaan een eigen identiteit.

Lokale gebiedskenmerken

Welke wateropgaven inpasbaar zijn, is grotendeels afhankelijk van beleidsaanduidingen die zijn opgenomen in provinciale en gemeentelijke Structuurvisies en Waterplannen. Waterberging, beek- en kreekherstel, waterkwaliteitsverbetering en verdrogingsbestrijding zijn de belangrijkste inpasbare wateropgaven, maar er zijn vele gebiedsafhankelijke varianten mogelijk. Natuurvriendelijke oevers en ruimte om meer water vast te houden zijn bijna altijd toepasbaar. Inspelen op versterking van lokale kwelgebonden levensgemeenschappen is een kansrijk thema. Behoud en versterking van lokale brakwaterkenmerken is een

thema dat maar in enkele gebieden toepasbaar is, maar dan wel een flinke impuls kan zijn voor zowel de haalbaarheidsstrategie als de eigen identiteit van die golfbaan. In veengebieden kunnen golfbanen bijdragen aan peilverhoging en lokale vermindering van klink. En door in zandgebieden meer water vast te houden, kunnen golfbanen zelfs bijdragen aan vermindering van de droogteschade voor landbouw in de omgeving.

Vroegtijdig

Bij de zoektocht naar integratiemogelijkheden zijn twee menselijke eigenschappen van belang: gebiedskennis en creativiteit. Alleen door vroegtijdige pro-actieve samenwerking valt dit aan te boren. Immers, als initiatiefnemers eerst zelf met hun golfconcepten aan de slag gaan en hun ontwerp pas daarna door het waterschap laten toetsen, is het risico groot dat daardoor kansen worden gemist. Kansen voor integratie van belangen, voor kostenverdelingen en voor gebiedsgericht maatwerk. In plaats van pro-actief meedenken kan het waterschap dan alleen nog maar reactief reageren. 🚩

Paul van Dijk is adviseur watersystemen bij Waterschap De Dommel in Bostel, www.dommel.nl